

DRŽAVNI ZBOR REPUBLIKE SLOVENIJE
SKUPINA POSLANK IN POSLANCEV

Ljubljana, 6. november 2009

Na podlagi 88. člena Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/00, 24/03, 69/04, 68/06), 19. člena Zakona o poslancih (Uradni list RS, št. 112/05 - uradno prečiščeno besedilo, 20/06 - ZNOJF-1 in 109/08) in 114. členom Poslovnika Državnega zbora Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 92/07 - uradno prečiščeno besedilo) vlagamo spodaj podpisani poslanki in poslanci

PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O SODIŠČIH

ki vam ga pošiljam v obravnavo na podlagi 114. in 115. člena Poslovnika Državnega zbora Republike Slovenije.

Priloga:

- predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o sodiščih
- podpisi poslank in poslancev:

Jože Tanko

France Cukjati

Andrej Vizjak

Marjan Bezjak

Mag. Branko Grims

Aleksander Zorn

Rado Likar

Marijan Pojbič
Zvone Lah
Miro Petek
Jožef Jerovšek
Zvone Černač
Eva Irgl
Iztok Podkrižnik
Darko Menih
Dr. Peter Verlič
Mag. Štefan Tisel
Ivan Grill
Dr. Vinko Gorenak
Alenka Jeraj
Janez Janša
Rudolf Petan
Danijel Krivec
Milenko Zihel
Milan Čadež
Robert Hrovat
Branko Marinič

PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O SODIŠČIH

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJETJE ZAKONA

Vlada Republike Slovenije je dne 12. oktobra 2006 sprejela Resolucijo o nacionalnih razvojnih projektih za obdobje 2007-2023. V navedeni resoluciji je kot ena glavnih nalog postavljeno povezovanje storitev institucionalnega okolja s pomočjo tehnoloških inovacij, kar je tudi eden glavnih ciljev Strategije informatizacije pravosodnega sistema 2008-2013.

Izvajanje omenjene strategije bo omogočalo vsem udeležencem e-pravosodja izboljšavo poslovanja pravosodja, hkrati pa bo potrebno sprejeti standarde za nadaljnje projekte.

Do leta 2013 mora biti na sodiščih odpravljeno kakršnokoli papirno poslovanje, vsaka informacija sodišča pa mora biti dostopna po elektronski poti in v elektronski obliki. Programska oprema sodišč mora omogočati pridobivanje kvalitetnih informacij za spremljanje dela sodnikov in sodnega osebja, zastaralnih rokov in zaostankov za potrebe učinkovite organizacije sodne uprave in notranjega poslovanja sodišč. Elektronsko poslovanje v sodnih postopkih predstavlja izziv na tehnološkem področju, vendar je kot podpora strokovnemu sodniškemu in administrativnemu delu namenjena večji učinkovitosti delovanja sodišč, izboljšanju kvalitete odločanja in zmanjšanju zaostankov v posameznih sodnih postopkih.

Elektronsko poslovanje pomeni celovito informatizacijo postopkov od vložitve do zaključka zadeve in učinkovit dostop pooblaščenih oseb do e-storitev sodišč.

Potrebno je poudariti, da je Ministrstvo za pravosodje konec leta 2007 v tesnem sodelovanju z Vrhovnim državnim tožilstvom Republike Slovenije in Državnim pravobranilstvom izvedlo analizo stanja na področju vpisnikov pri navedenih organih. V letu 2008 so bile narejene podrobne specifikacije za javno naročilo elektronskih vpisnikov, elektronskih evidenc in elektronskih izmenjav dokumentov med pravosodnimi organi in drugimi zunanjimi subjekti (npr. policijo).

S projektom Strategije informatizacije pravosodnega sistema 2008-2013 je Ministrstvo za pravosodje vzpostavilo sistem elektronskih vpisnikov na državnih tožilstvih in Državnem pravobranilstvu, kar pomeni, da je možno zasledovati poti spisov oziroma zasledovati vloge strank, ki so jih vložile, ter ugotoviti v kateri fazi se le-te nahajajo.

Informacijsko podprto delo z vpisniki obeh navedenih organizacij v obliki centraliziranega sistema za upravljanje s podatki in dokumenti posamezne organizacije omogoča podporo poslovnim procesom obeh organizacij ter delovnemu toku dokumentov na način, da se papirno poslovanje v čim večji meri nadomesti z elektronskim vlaganjem, elektronsko izmenjavo podatkov, elektronskimi vpogledi v tuje evidence, elektronskim vročanjem itd.

Cilj projektov je popolna informatizacija dela sodišč, s katero je mogoče skrajšati čas trajanja postopkov. Uvesti je bilo oziroma je potrebno informatizirane vpisnike, polno uporabo elektronskega poslovanja na sodišču ter med strankami in sodišči. Informatizacija vpisnikov in procesov omogoča tudi preprosto spremljanje učinkovitosti, zaostankov in zastaralnih rokov.

V obdobju 2005-2008 so bili na sodiščih informatizirani vsi vpisniki, razen Kazenskega vpisnika, ki bi morali biti dokončno informatizirani predvidoma konec leta 2008. V rešitve elektronskih vpisov so vključene funkcionalnosti za državljane, podjetja in druge državne ustanove. Mednje spadajo elektronsko

vročanje, elektronsko vlaganje, elektronski vpogledi v evidence, oddaljeni elektronski dostopi, preslikava (skeniranje) dokumentov in avtomatizacija postopkov.

V obdobju 2005-2008 je bilo za informatizacijo sodišč namenjenih 98,81 odstotka več sredstev glede na obdobje 2001-2004 (povečanje sredstev v neto znesku znaša 7.019.108 EUR).

V okviru projekta sodnega registra velja omeniti naslednje: Leta 2005 se je začel izvajati projekt informatizacije sodnega registra. V skladu s pravilnikom je z elektronskim dostopom omogočeno neposredno pregledovanje, iskanje ali izpis osnovnih, dodatnih in zgodovinskih podatkov, vpisanih v bazo z uporabo informacijsko-komunikacijske tehnologije. Za elektronski dostop se šteje tudi zahteva za overjeni redni izpisek iz sodnega registra, ki se izda na podlagi Zakona o sodnem registru in jo uporabnik posreduje sodišču z uporabo informacijsko-komunikacijske tehnologije (v nadaljevanju: elektronska zahteva za izpisek). Za elektronski dostop se šteje tudi izpis podatkov, vpisanih v sodni register, ki ga na zahtevo pravne ali fizične osebe izda notar, kot overjeni izpisek v skladu z zakonom.

Dne 1.2.2008 se je začela uporabljati tudi nova aplikacija PRS-GD (poslovni/sodni register gospodarskih družb), ki je del aplikacije e-VEM. Postopek je že v precejšnji meri elektronski (elektronsko vlaganje predlogov in pripenjanje elektronskih listin, elektronsko podpisovanje in vročanje tistim, ki imajo varni elektronski predal - notarjem).

V okviru projektov civilnih postopkov: Informatizacija vpisnikov je bila do začetka leta 2008 v celoti zaključena. Konec septembra 2007 se je informatiziral vpisnik III lps - gospodarski vpisnik VS RS, v novembru 2007 pa vpisnik Cpg in G VS RS. S 1. 1. 2008 sta bila na 1. stopnji za okrajna in okrožna sodišča informatizirana vpisnik PI in R, v aprilu 2008 pa še vpisnika Cp in Dsp. Funkcionalnost obsega tudi ustrezne statistike za spremljanje zadev in dela sodnikov.

Treba je poudariti še dejstvo, da ni izvedena informatizacija v okviru kazenskih postopkov: Informatizacija Kazenskega vpisnika je v fazi izvajanja in bi morala biti zaključena predvidoma konec leta 2008. Elektronski vpisnik K zajema vsa sodišča vseh stopenj. Z informatizacijo bo omogočena elektronska izmenjava z drugimi evidencami, med katerimi sta najpomembnejši kazenska evidenca (KE) pri pravosodnem ministrstvu in evidenca zaprtih oseb pri Upravi za izvrševanje kazenskih sankcij.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji in načela predloga zakona

Cilj vzpostavitve e-pravosodja je z ustreznimi informacijsko-komunikacijskimi rešitvami, izpopolnjeno informacijsko-komunikacijsko infrastrukturo, povezovanjem razpršenih pravnih informacijskih sistemov udeležencev pravosodja zagotoviti učinkovitost pravosodnih postopkov v pravosodnem sistemu in pospešiti uresničevanje temeljnih dolgoročnih ciljev Republike Slovenije v pravosodju.

Po mnenju predlagatelja se s predlagano novelo Zakona o sodiščih vzpostavlja normativni okvir za vzpostavitev informatizacije posameznih sodnih vpisnikov vseh postopkov pred sodišči, s čimer se bo povečala kvaliteta in učinkovitost dela v pravosodju, saj se bodo zaradi informatizacije dela sodišč oziroma informatizacije vpisnikov, postopki poenostavili in posledično tudi skrajšali, poenostavilo se bo tudi spremljanje učinkovitosti. Zelo pomembno pa je tudi dejstvo, da se bo zaradi uvedene informatiziranosti poenostavilo spremljanje sodnih zaostankov in zastaralnih rokov. Velja poudariti, da to še posebej velja za področje kazenskih vpisnikov, katerih informatizacije ni izvedena.

S predlogom novele Zakona o sodiščih in določitvijo informatizacije posameznih sodnih vpisnikov se vzpostavlja načelo pravne varnosti in uresničevanje pravice do sojenja v razumnem roku ter načelo javnosti v vseh sodnih postopkih. Sedaj se dogaja, da zaradi velike nepreglednosti dokumentov veliko postopkov zastara, kar se seveda ne bi smelo dogajati. Z uvedbo informatizacije dela v pravosodju pa bi tako sodišča, kot tudi zainteresirani posamezniki prišli veliko lažje in predvsem hitreje do relevantnih podatkov, ki bi omogočilo hitrejše sojenje. Predlagana novela Zakona o sodiščih bo imela predvsem pozitivne učinke zaradi preglednejšega vodenja postopkov. Statistični podatki kažejo na stalno naraščanje zahtev strank po hitrejših sodnih postopkih, saj je pravica do sojenja brez nepotrebnega odlašanja bila velikokrat prekršena. Toda informatizacija sodstva oziroma informatizacija vpisnikov ter njihova javnost bi pripomogla k odpravljanju omenjene težave. Pravica do sojenja brez nepotrebnega odlašanja je torej ustavna kategorija že od dne 23.12.1991 (dneva razglasitve Ustave Republike Slovenije). Njena podrobnejša konkretizacija z vidika postopka in meril za njeno varstvo ter pravičnega zadoščenja v primerih njene kršitve se ureja z Zakonom o varstvu pravice do sojenja brez nepotrebnega odlašanja (Uradni list RS, št. 49/2006).

Predlagana rešitev je neizogibno potrebna zaradi zagotavljanja pravne varnosti in zagotavljanja izvajanja pravice do sojenja v razumnem roku v skladu s 23. členom Ustave RS in 6. členom Evropske konvencije o človekovih pravicah.

Načela, ki jim sledi predlagani zakon so:

- načelo ekonomičnosti in učinkovitejšega delovanja v okviru pregona kaznivih dejanj, sojenja oziroma vodenja civilnopravnih postopkov v zadevah iz stvarne in krajevne pristojnosti sodišč, vodenjem zemljiške knjige

ter drugih zadevah, ki so v skladu z zakonom v okviru stvarne in krajevne pristojnosti sodišč;

- načelo zagotavljanja pravne varnosti strank;
- načelo hitrosti postopka pred sodišči, s ciljem enakosti pred zakonom, enakega varstva pravic in pravice do sodnega varstva, ki zahteva, da postopek poteka hitro in brez nepotrebnega zavlačevanja;
- načelo odprtosti oziroma tehnološke nevtralnosti, s katerim se zagotavlja, da se zakon ne nanaša zgolj na eno od vrst tehnologije;
- načelo nediskriminacije elektronske oblike pomeni, da sta papirna in elektronska oblika smiselno izenačeni ter sodišča in državni organi pri presoji dokazov ne smejo zavreči dokaznega gradiva zgolj zaradi njegove elektronske oblike;
- načelo varstva osebnih podatkov, s katerim se sledi pravilom uveljavljenim v Sloveniji in Evropski uniji glede varstva osebnih podatkov, ki so v elektronskem svetu še bolj izpostavljeni.

S predlogom novele Zakona o sodiščih se vzpostavlja normativni okvir za informatizacijo vseh sodnih vpisnikov. To še posebej velja za kazenske vpisnike, ker še ni bila izvedena informatizacija v okviru kazenskih postopkov:

Informatizacija Kazenskega vpisnika je v fazi izvajanja in bi morala biti zaključena predvidoma konec leta 2008. Elektronski vpisnik K zajema vsa sodišča vseh stopenj. Z informatizacijo bo omogočena elektronska izmenjava z drugimi evidencami, med katerimi sta najpomembnejši kazenska evidenca (KE) pri pravosodnem ministrstvu in evidenca zaprtih oseb pri Upravi za izvrševanje kazenskih sankcij.

2.2 Poglavitne rešitve predloga zakona

Poglavitna zakonska rešitev je informatiziranost vseh posameznih sodnih vpisnikov, ki jih vodijo sodišča z namenom učinkovitega vodenja in preglednosti sodnih zadev zaradi njihove evidence ter za statistično poročanje, kar se nanaša tudi na naslednja področja: področje varstva človekovih pravic in temeljnih svoboščin; zagotavljanje pravne varnosti; enakost pred zakonom, enako varstvo pravic in pravica do sodnega varstva; sledi se načelu ekonomičnosti in hitrosti sodnih postopkov z informatizacijo posameznih sodnih vpisnikov v okviru pregona kaznivih dejanj, sojenja oziroma vodenja civilnopravnih postopkov v zadevah iz stvarne in krajevne pristojnosti sodišč, vodenjem zemljiške knjige ter drugih zadevah, ki so v skladu z zakonom v okviru stvarne in krajevne pristojnosti sodišč.

S predlogom novele Zakona o sodiščih se posebej vzpostavlja normativni okvir za informatizacijo kazenskih sodnih vpisnikov, ker ta še ni bila izvedena:

Informatizacija Kazenskega vpisnika je v fazi izvajanja in bi morala biti zaključena predvidoma konec leta 2008. Elektronski vpisnik K zajema vsa sodišča vseh stopenj. Z informatizacijo bo omogočena elektronska izmenjava z drugimi evidencami, med katerimi sta najpomembnejši kazenska evidenca (KE) pri

pravosodnem ministrstvu in evidenca zaprtih oseb pri Upravi za izvrševanje kazenskih sankcij.

Z izvajanjem Strategije informatizacije pravosodnega sistema 2008-2013 se bo omogočilo vsem udeležencem e-pravosodja izboljšavo poslovanja pravosodja, hkrati pa bo potrebno sprejeti standarde za nadaljnje projekte. Elektronsko poslovanje pomeni celovito informatizacijo postopkov od vložitve do zaključka zadeve in učinkovit dostop pooblaščenih oseb do e-storitev sodišč.

Z informatizacijo posameznih sodnih vpisnikov se sledi načelu ekonomičnosti in učinkovitejšega delovanja v okviru pregona kaznivih dejanj, sojenja oziroma vodenja civilnopravnih postopkov v zadevah iz pristojnosti okrajnih sodišč, vodenjem zemljiške knjige ter drugih zadevah, ki so v skladu z zakonom v okviru stvarne in krajevne pristojnosti sodišč. Obenem se sledi načelu zagotavljanja pravne varnosti strank, s ciljem enakosti pred zakonom, enakega varstva pravic in pravice do sodnega varstva.

V zvezi z javnostjo in informatizacijo posameznih sodnih vpisnikov velja izpostaviti v letu 2007 sprejet Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju, ki je določil objavo na (javnih) spletnih straneh, s katerim se (enako kot v registrskem postopku) na sodobnejši in preglednejši način zagotavlja javna objava vseh pomembnih procesnih dejanj v postopkih zaradi insolventnosti in s tem nadomeščajo objave, ki se opravljajo po ZPPSL, in sicer nekatere z objavo v Uradnem listu RS in druge z nabitjem na oglasno desko sodišča.

Objava ima po tretjem odstavku 122. člena enak pozitiven publicitetni učinek, kot je značilen za objave v registrskem postopku. V teh postopkih je upnikom dana možnost seznaniti se z vsebino prijave terjatev ter izjave upravitelja o terjatvah z objavo seznamov preizkušenih terjatev, pri čemer sodišče o preizkusu terjatev odloči zunaj naroka.

S predlogom novele Zakona o sodiščih se določa, da Center za informatiko skrbi za izvajanje enotne tehnološke podpore poslovanja sodišč, za enotnost izvajanja posameznih informatiziranih sodnih vpisnikov ter za pravni informacijski sistem. Službe za informatiko pa vodijo posamezne informatizirane sodne vpisnike in skrbijo za njihovo izvajanje. Center za informatiko bo tako odgovoren za vodenje informatiziranih posameznih sodnih vpisnikov, posredovanje podatkov, (natančno poslovno spremljanje podatkov ter poročanje).

Podatki iz posameznega sodnega vpisnika se bodo lahko posredovali posameznikom, na katere se ti nanašajo (strankam v postopkih) ter državnim organom, ki vodijo upravne postopke, v kolikor imajo ti pravno upravičenost.

Namen, zaradi katerega se bodo vodili informatizirani vpisniki, je povečanje varnosti pravnega prometa, (neposreden stik z uporabniki, omogočal bo dolgoročno strateško načrtovanje ter trajnosten razvoj informatike in poslovnih procesov, ter visoko stopnjo neodvisnosti od zunanjih vplivov) da se strankam omogoči popoln vpogled v evidence postopkov, ki jih pristojni organi vodijo o strankah.

3. PRILAGOJENOST PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE IN PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH

3.1. Prilagojenost predlagane ureditve pravu Evropske unije

Na ravni Evropske unije ni obvezujočih pravnih predpisov, ki bi državam članicam nalagali zahteve po določeni ureditvi na navedenih področjih v nacionalni zakonodaji.

Delovna skupina za obdelavo pravnih podatkov pri svetu EU (Working party for legal data processing - e-justice) ima mandat za razvoj integracijo in povezovanje pravnih informacijskih sistemov držav članic EU in na ravni EU vzpostavlja storitve za vse državljane, pravne osebe, pravosodne in druge državne institucije. Tudi Svet Evropske unije je zavzel posebno stališče, v katerem poudarja pomen pravosodja in njegove informatizacije ter čezmejnega povezovanja.

3.2 Prikaz ureditve v drugih pravnih sistemih

REPUBLIKA AVSTRIJA

Republika Avstrija je razdeljena na 9 zveznih dežel, za izvrševanje sodne oblasti pa so v skladu z Zakonom o sodni pristojnosti pristojna okrajna sodišča (Bezirksgerichte), deželna sodišča (Landesgerichte), višja deželna sodišča (Oberlandesgerichte) in vrhovno sodišče (Oberster Gerichtshof).

Sodni posli, ki jih mora opravljati okrajno sodišče (Zakon o organizaciji sodišč), se vsakokrat vnaprej razdelijo med sodnike za čas od 1. februarja do 31. januarja. Tako razdelitev poslov sprejme personalni svet vsakokrat v januarju za naslednje leto, predstojnik sodišča pa razgrne na vpogled osnutek razdelitve ter s tem seznani sodnike. Ti imajo možnost, da v času vpogleda vložijo pisne ugovore zoper osnutek razdelitve o katerih se posvetuje personalni svet. Pri razdelitvi zadev se sledi načelu, da so vodje posameznih oddelkov sodišča čim bolj enakomerno obremenjeni ter načelo, da je pravnih zadev, pri katerih so bili že izvajani dokazi, treba pustiti na tistih oddelkih, na katerih so bili vodeni do zdaj. Tudi za druge vrste avstrijskih sodišč velja podobna ureditev.

Okrožna oz. deželna sodišča so pristojna za obravnavanje zadev na prvi stopnji. Pristojnost je načeloma odvisna od vrste spora (stvarna pristojnost), v drugih zadevah pa je odvisna od vrednosti spornega predmeta oz. višine zagrožene kazni. Stvarna pristojnost ima vedno prednost pred pristojnostjo glede vrednosti.

Okrožna sodišča so pristojna v zadevah, ki vključujejo sporne vrednosti do 10.000 EUR, deželna sodišča pa so na prvi stopnji pristojna v sporih, pri katerih vrednost spornega predmeta presega 10.000 EUR. V zvezi s stvarno pristojnostjo, pa lahko okrožna sodišča, ne glede na vrednost, odločajo, na primer, v večini sporov iz družinskih razmerij ter v sporih iz najemnih razmerij oz. v zvezi s posestjo. Sodi sodnik posameznik. Pri deželnih sodiščih pa stvarna pristojnost zajema še zadeve, ki sodijo na področje Zakona o civilni odgovornosti za jedrsko škodo, Zakona o odgovornosti javnih organov, Zakona o varstvu podatkov ter spore na področju konkurence ali avtorskih pravic.

Okrožna sodišča v kazenskih zadevah odločajo v primeru lažjih kaznivih dejanj, ko je predpisana kazen zapora do enega leta ali pa denarna kazen v višini do 360 dnevni zneskov (npr. iz malomarnosti povzročene telesne poškodbe, tatvine). Pritožba se vloži pri deželnem sodišču, kjer na drugi stopnji odloča tričlanski pritožbeni senat. Deželna sodišča pa na splošno na civilnem in kazenskem področju obravnavajo vse fiste zadeve, za katera niso pristojna okrožna sodišča. Na deželnih sodiščih sodijo bodisi sodniki posamezniki bodisi senati.

ZVEZNA REPUBLIKA NEMČIJA

Z zakonom o ureditvi sodišč, sodno oblast v ZRN izvajajo občinska sodišča (Amtsgerichte), deželna sodišča (Landgerichte), višja deželna sodišča (Oberlandesgerichte) in Zvezno sodišče (Bundesgerichtshof).

ZRN je sestavljena iz 16 zveznih dežel z dokajšnjo avtonomijo, kljub temu pa obstaja splošno načelo, da ima zvezno pravo prednost. Poznajo pet kategorij sodišč: redna, delovna, upravna, socialna in finančna. Omeniti pa je potrebno še Zvezno patentno sodišče, ki ima rang višjega deželnega sodišča in odloča o patentnih zadevah.

V civilnih zadevah so občinska sodišča pristojna v primerih, ko vrednost spornega predmeta ne presega 5.000 EUR in če ne obstaja izključna pristojnost deželnega sodišča, kot jo določa Ustavni zakon o sodiščih. Neodvisno od vrednosti spornega predmeta so še izključno pristojna za spore o pravicah iz najemnega razmerja za stanovanjske prostore ali o obstoju takšnega razmerja in za družinske zadeve. Za slednje, se morajo po 23. b členu GVG oblikovati oddelki

za družinske zadeve (družinska sodišča) med katere spadajo: zadeve v zvezi z zakonsko zvezo in življenjsko skupnostjo, postopki, ki zadevajo razmerja med otrokom in starši, spori v zvezi z zakonitim preživljanjem, spori o zahtevkih iz premoženja zakoncev, postopki po uredbi o obravnavanju stanovanja in stanovanjske opreme zakoncev, postopki po zakonu o varstvu pred nasiljem, kadar udeleženci živijo v skupnem gospodinjstvu, itd. Deželne vlade lahko enemu občinskemu sodišču dodelijo v obravnavo družinske zadeve iz pristojnosti večih občinskih sodišč, če takšna združitve koristi vsebinski pospešitvi postopkov ali zagotavljanju enotnosti sodne prakse.

Na prvi stopnji sodi o družinskih zadevah sodnik posameznik. O pravnih zadevah odloča v teh zadevah civilni senat višjega deželnega sodišča. O izrednih pravnih sredstvih pa odloča petčlanski civilni senat Zveznega sodišča

V kazenskih zadevah so občinska sodišča pristojna za obravnavanje kaznivih dejanj, za katere je določena denarna kazen ali kazen zapora do dveh let. Če je določena kazen zapora od enega do štirih let, je pristojno porotno sodišče. Hujša kazniva dejanja pa obravnava bodisi veliki kazenski senat deželnega sodišča ali kazenski senat višjega deželnega sodišča.

Deželna sodišča so pristojna za vse civilnopravne spore, ki jih ni mogoče dodeliti občinskemu sodišču. To so predvsem spori, pri katerih vrednost spornega predmeta presega 5.000 EUR. Deželna sodišča so izključno pristojna za obravnavanje spornih zadev po zakonu, ki ureja položaj državnih uradnikov in glede odgovornosti države za škodo, ki jo povzročijo njeni organi.

V kazenskih zadevah sodijo deželna sodišča o zadevah, ki spadajo v njihovo pristojnost glede na vrsto kaznivega dejanja in višino zagrožene kazni. Na prvi stopnji tako sodijo za težja kazniva dejanja (umor, uboj na mah, ipd) in sicer v "velikem senatu", sestavljenem iz treh poklicnih sodnikov in dveh sodnikov porotnikov. Na drugi stopnji odločajo o pritožbah zoper sodbe občinskih sodišč v "malem senatu", sestavljenem iz poklicnega sodnika in dveh porotnikov.

Organi nadzora so v ZRN predsedniki sodišč, na zadnji stopnji pa pravosodni minister kot nosilec pravosodne uprave. Slednji je v skladu z Zakonom o ureditvi sodišč pooblaščen, da ustanavlja civilne in kazenske senate tudi znotraj sedeža zveznega sodišča.

BELGIJA

Kasacijsko sodišče (Cour de cassation) je na vrhu belgijske hierarhične strukture sodišč in je v bistvu vrhovno sodišče, njegova pristojnost pa obsega celotno državno ozemlje. Sodišče nadzoruje pravilno uporabo prava s strani sodišč in če ugotovi, da je prišlo do kršitve materialnega ali procesnega prava, razveljavi

zadevo in jo pošlje v ponovno odločanje drugemu sodišču. Sodišče je sestavljeno iz treh oddelkov in sicer prvi obravnava civilne in trgovske zadeve, drugi kazenske in tretji socialne zadeve. Druge zadeve razdeli med oddelke predsednik sodišča.

Prizivna sodišča (Cours d'appel) so stopnjo nižje od Kasacijskega sodišča in ustrezajo našim višjim sodiščem. Jih je pet, njihovo ozemeljsko pristojnost pa določa ustava. Prizivna sodišča odločajo o pritožbah zoper odločitve sodišč prve stopnje in trgovinskih sodišč.

Porotna sodišča (Cours d'assises) so uvrščena na enak nivo kot obe prizivni sodišči, obravnavajo pa težja kazniva dejanja (zagrožena zaporna kazen najmanj petih let) in politična kazniva dejanja ter kazniva dejanja storjena s tiskom, razen tistih, ki so motivirana z rasizmom ali ksenofobijo (ta obravnava sodišče prve stopnje). Delujejo priložnostno, od primera do primera, po posebni odločitvi pristojnih pravosodnih funkcionarjev in sicer na nivoju provinc in regije glavnega mesta Bruselj. V senatu je 12 porotnikov, poklicni sodniki pa so trije. Kasacijsko sodišče ima pristojnost preizkusiti pravilnost odločitve porotnih sodišč, vendar samo glede pravilnosti postopka, drugače pa zoper odločitve ni možnosti pritožbe, saj se predpostavlja, da se dvanajstčlanska porota ne more zmotiti.

4. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA FINANČNA SREDSTVA

4.1. Ocena finančnih posledic za državni proračun

Predlog zakona nima nobenih dodatnih posledic za državni proračun in druga javna finančna sredstva.

Že v predlogu proračuna za leti 2010 in 2011 so predvidena proračunska sredstva za informatizacijo sodišč (e-Poslovanje sodišč - e-Sodstvo) in sicer v višini 4.163.790 EUR za leto 2010 ter 3.217.022 EUR za leto 2011.

Posredno bi predlog zakona imel pozitivne učinke na državni proračun in sicer zaradi večje učinkovitosti sodišč, kar bi za posledico imelo več rešenih zadev. S tem bi se zmanjšalo število primerov zaradi sojenja v nerazumnem roku in tudi

manj poslanih zadev na Evropsko sodišče za človekove pravice (Evropsko sodišče je do sedaj prejelo 218 sodb nanašajočih se na Slovenijo), ki v večini primerov dosodi odškodnine, katere mora plačati država Slovenija in sicer iz proračunskega denarja.

4.2. Ocena finančnih posledic na druga javna finančna sredstva

Predlog zakona nima finančnih posledic za druga javna finančna sredstva.

5. DRUGE POSLEDICE, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

Predlog zakona bo imel pozitivne posledice v okviru informatiziranosti posameznih sodnih vpisnikov. Informatiziranost posameznih sodnih vpisnikov bo imela pozitivne učinke zaradi preglednejšega vodenja postopkov. Statistični podatki kažejo na stalno naraščanje zahtev strank, po hitrejših sodnih postopkih, saj je pravica do sojenja brez nepotrebne odlašanja bila velikokrat prekršena. Toda informatizacija sodstva oziroma informatizacija vpisnikov ter njihova javnost bo vsekakor pripomogla k odpravljanju omenjene težave. Pravica do sojenja brez nepotrebne odlašanja je torej ustavna kategorija že od dne 23.12.1991 (dneva razglasitve Ustave Republike Slovenije). Njena podrobnejša konkretizacija z vidika postopka in meril za njeno varstvo ter pravičnega zadoščenja v primerih njene kršitve se ureja z Zakonom o varstvu pravice do sojenja brez nepotrebne odlašanja (Uradni list RS, št. 49/2006).

Predlagana rešitev je neizogibno potrebna zaradi zagotavljanja pravne varnosti in zagotavljanja izvajanja pravice do sojenja v razumnem roku v skladu s 23. členom Ustave RS in 6. členom Evropske konvencije o človekovih pravicah.

Z izvajanjem Strategije informatizacije pravosodnega sistema 2008-2013 se bo nesporno omogočilo vsem udeležencem e-pravosodja izboljšavo poslovanja pravosodja, hkrati pa bo potrebno sprejeti standarde za nadaljnje projekte. Elektronsko poslovanje pomeni celovito informatizacijo postopkov od vložitve do zaključka zadeve in učinkovit dostop pooblaščenih oseb do e-storitev sodišč.

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V Zakonu o sodiščih (Uradni list RS št. 94/07 - uradno prečiščeno besedilo in 45/08) se četrti odstavek 70. člena spremeni tako, da se glasi:

"Center za informatiko skrbi za izvajanje enotne tehnološke podpore poslovanja sodišč, za enotnost izvajanja posameznih informatiziranih sodnih vpisnikov, za njihovo posredovanje v informatizirani obliki ter za pravni informacijski sistem. Službe za informatiko iz prvega odstavka tega člena vodijo posamezne informatizirane sodne vpisnike, skrbijo za njihovo posredovanje v informatizirani obliki in skrbijo za njihovo izvajanje."

2. člen

V prvem odstavku 82. člena se beseda "vpisnike" nadomesti z besedama "informatizirane vpisnike".

V četrtem stavku drugega odstavka 82. člena se besedna zveza "posameznih sodnih vpisnikov" nadomesti z besedno zvezo "posameznih informatiziranih sodnih vpisnikov".

3. člen

Za 82. odstavkom zakona se doda novi 82.a člen, ki se glasi:

"Center za informatiko skrbi za enotnost izvajanja posameznih informatiziranih sodnih vpisnikov in je odgovoren za enotnost izvajanja posameznih informatiziranih sodnih vpisnikov, za elektronsko vročanje, elektronsko vlaganje, elektronski vpogled v evidence, oddaljene elektronske dostope, preslikavo dokumentov, avtomatizacijo postopkov, za posredovanje podatkov o posameznem postopku, za natančno spremljanje podatkov ter za poročanje za potrebe sodne statistike.

Center za informatiko in službe za informatiko lahko podatke iz drugega odstavka 82. člena tega zakona o postopkih, ki se vodijo pred sodišči v skladu s svojimi zakonskimi pooblastili v informatizirani obliki posredujejo:

- stranke v sodnih postopkih, na katere se ti nanašajo,
- državni tožilci v okviru opravljanja svojih nalog na podlagi ustave in zakona,
- državni pravobranilci v okviru opravljanja svojih nalog na podlagi ustave in zakona,
- odvetnikom, odvetniškim pripravnikom in odvetniškim kandidatom v okviru opravljanja svojih nalog na podlagi ustave in zakona,
- zakoniti zastopnik stranke ali pooblaščenec stranke, ki je udeležena v sodnih postopkih z izkazanim pooblastilom,
- notarji v okviru opravljanja svojih nalog na podlagi ustave in zakona,
- uradnim osebam, ki so v skladu z zakonom pooblaščen za odločanje v upravnih zadevah ali za opravljanje posameznih dejanj v upravnem postopku, ki si jih po uradni dolžnosti preskrbijo za namen upravnega postopka.

Podatke iz posameznega informatiziranega sodnega vpisnika o postopku pred sodiščem, ki se osebam iz prejšnjega odstavka posredujejo v informatizirani obliki, je dovoljeno uporabiti samo za namen iz prvega in drugega odstavka tega člena.

Identifikacijski podatki, ki se v posameznem informatiziranem sodnem vpisniku vodijo o pravni osebi, so:

- firma ali ime, sedež in poslovni naslov,
- matična številka, s katero je vpisan v sodnem ali poslovnem registru.

Identifikacijski podatki, ki se v posameznem informatiziranem sodnem vpisniku vodijo o fizični osebi, so:

- osebno ime,
- naslov stalnega prebivališča,
- datum rojstva
- EMŠO, če je oseba vpisana v centralni register prebivalstva in davčna številka, če je oseba vpisana v davčni register.

Namen, za katerega se vodijo posamezni informatizirani sodni vpisniki je povečanje varnosti pravnega prometa, omogočiti popoln vpogled v evidence in stanje posameznih sodnih postopkov, ki jih Center za informatiko in službe za informatiko vodijo o strankah.

Podrobnejšo obliko in vsebino posameznih informatiziranih sodnih vpisnikov, enotnost izvajanja posameznih informatiziranih sodnih vpisnikov, za elektronsko vročanje, elektronsko vlaganje, elektronski vpogled v evidence, oddaljene elektronske dostope, preslikavo dokumentov, avtomatizacijo postopkov ter njihovo posredovanje v informatizirani obliki predpiše Minister pristojen za pravosodje.

Prehodna in končna določba

4. člen

Podzakonski akt iz sedmega odstavka 3. člena tega zakona izda minister, pristojen za pravosodje, v dveh mesecih po začetku uporabe tega zakona.

Center za informatiko in službe za informatiko na sodiščih posamezne informatizirane sodne vpisnike vzpostavijo do 1. junija 2010.

Sodišča morajo do 30. junija 2010 ministrstvu, pristojnemu za pravosodje, predložiti poročilo o vzpostavitvi posameznih informatiziranih sodnih vpisnikov.

5. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati pa se začne 1. februarja 2010.

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. členu:

Na podlagi odločbe št: OP RČV/5/1/01/-0-MP z dne 19.05.2008 je bil projekt e-pravosodje vključen v izvajanje evropske kohezijske politike kot edini upravičenec vsebin e-pravosodje. V projekt e-pravosodja so bili vključeni naslednji organi: Vrhovno sodišče RS, Ustavno sodišče RS, Vrhovno državno tožilstvo RS, Državno pravobranilstvo RS in Ministrstvo za pravosodje z organom v sestavi - Uprava za izvrševanje kazenskih sankcij. Pri izvajanju projekta e-pravosodje imata Vrhovno sodišče RS in Ustavno sodišče RS poseben status. Pri Vrhovnem sodišču RS v skladu s 70. členom Zakona o sodiščih (Uradni list RS, št. 94/2007-UPB4, št. 101/2007 Odl.US: Up-679/06-66, U-I-20/07, 31/2008 Skl.US: U-I-

304/07-11, 45/2008) Center za informatiko kot posebna organizacijska enota Vrhovnega sodišča RS. Deluje v okviru Evidenčnega oddelka. CIF skrbi za izvajanje enotne tehnološke podpore poslovanja sodišč ter za pravni informacijski sistem sodišč. Skrbi tako za izbiro in dobavo informacijske preme za sodišča, njeno vzdrževanje, izdelavo specializirane programske opreme, kot tudi za tehnološko podporo sodiščem, kar v največji meri izvaja skozi informacijsko podporo sodnim postopkom.

S predlogom novele Zakona o sodiščih se vzpostavlja normativni okvir za poglobitno rešitev, in sicer informatiziranost vseh posameznih sodnih vpisnikov, ki jih vodijo sodišča z namenom učinkovitega vodenja in preglednosti sodnih zadev zaradi njihove evidence ter za statistično poročanje, kar se nanaša tudi na naslednja področja: področje varstva človekovih pravic in temeljnih svoboščin; zagotavljanje pravne varnosti; enakost pred zakonom, enako varstvo pravic in pravica do sodnega varstva; sledi se načelu ekonomičnosti in hitrosti sodnih postopkov z informatizacijo posameznih sodnih vpisnikov v okviru pregona kaznivih dejanj, sojenja oziroma vodenja civilnopravnih postopkov v zadevah iz stvarne in krajevne pristojnosti sodišč, vodenjem zemljiške knjige ter drugih zadevah, ki so v skladu z zakonom v okviru stvarne in krajevne pristojnosti sodišč.

S predlogom novele Zakona o sodiščih se posebej vzpostavlja normativni okvir za informatizacijo kazenskih sodnih vpisnikov, ker ta še ni bila izvedena. Informatizacija Kazenskega vpisnika je v fazi izvajanja in bi morala biti zaključena predvidoma konec leta 2008.

K 2. členu

Zaradi Strategije informatizacije pravosodnega sistema 2008-2013 mora biti do leta 2013 biti na sodiščih odpravljeno kakršnokoli papirno poslovanje, vsaka informacija sodišča pa mora biti dostopna po elektronski poti in v elektronski obliki. Elektronsko poslovanje pomeni celovito informatizacijo postopkov od vložitve do zaključka zadeve in učinkovit dostop pooblaščenih oseb do e-storitev sodišč.

Poglavitna zakonska rešitev je informatiziranost vseh posameznih sodnih vpisnikov, ki jih vodijo sodišča z namenom učinkovitega vodenja in preglednosti sodnih zadev zaradi njihove evidence ter za statistično poročanje, kar se nanaša tudi na naslednja področja: področje varstva človekovih pravic in temeljnih svoboščin; zagotavljanje pravne varnosti; enakost pred zakonom, enako varstvo pravic in pravica do sodnega varstva; sledi se načelu ekonomičnosti in hitrosti

sodnih postopkov z informatizacijo posameznih sodnih vpisnikov v okviru pregona kaznivih dejanj, sojenja oziroma vodenja civilnopravnih postopkov v zadevah iz stvarne in krajeвне pristojnosti sodišč, vodenjem zemljiške knjige ter drugih zadevah, ki so v skladu z zakonom v okviru stvarne in krajeвне pristojnosti sodišč.

S predlogom novele Zakona o sodiščih se posebej vzpostavlja normativni okvir za informatizacijo kazenskih sodnih vpisnikov, ker ta še ni bila izvedena: Informatizacija Kazenskega vpisnika je v fazi izvajanja in bi morala biti zaključena predvidoma konec leta 2008. Elektronski vpisnik K zajema vsa sodišča vseh stopenj. Z informatizacijo bo omogočena elektronska izmenjava z drugimi evidencami, med katerimi sta najpomembnejši kazenska evidenca (KE) pri pravosodnem ministrstvu in evidenca zaprtih oseb pri Upravi za izvrševanje kazenskih sankcij.

Z izvajanjem Strategije informatizacije pravosodnega sistema 2008-2013 se bo omogočilo vsem udeležencem e-pravosodja izboljšavo poslovanja pravosodja, hkrati pa bo potrebno sprejeti standarde za nadaljnje projekte. Elektronsko poslovanje pomeni celovito informatizacijo postopkov od vložitve do zaključka zadeve in učinkovit dostop pooblaščenih oseb do e-storitev sodišč.

K 3. členu

V tem členu se določa vsebina tehnološke podpore poslovanja sodišč, kar zajema zagotavljanje vseh potrebnih pogojev za uporabo modernih informacijskih tehnologij pri poslovanju sodišč.

V organizacijo tehnološke podpore poslovanja sodišč ne spada samo vodenje vpisnikov, zemljiške knjige in sodnega registra ter pravnega informacijskega sistema s pomočjo informacijsko komunikacijske tehnologije, ampak tudi zagotavljanje informacij za učinkovito poslovanje sodišča. Sodni red določa, da so podatki, vodeni v vpisniku, hkrati tudi podlaga za vodenje sodnih statistik. Pri tem gre za sodne statistike, ki jih potrebujejo predsedniki sodišč in vodje oddelkov za spremljanje dela sodnikov in sodne uprave.

Nenazadnje je potrebna tudi zakonska opredelitev podatkov, ki se lahko posredujejo v informatizirani obliki. Pri tem pa je treba paziti, da se z objavo teh podatkov ne krši načela varstva osebnih podatkov.

S predlogom novele Zakona o sodiščih se določa, da Center za informatiko skrbi za enotnost izvajanja posameznih informatiziranih sodnih vpisnikov in je odgovoren za enotnost izvajanja posameznih informatiziranih sodnih vpisnikov, za elektronsko vročanje, elektronsko vlaganje, elektronski vpogled v evidence, oddaljene elektronske dostope, preslikavo dokumentov, avtomatizacijo

postopkov, za posredovanje podatkov o posameznem postopku, za natančno spremljanje podatkov ter za poročanje za potrebe sodne statistike.

Nadalje se opredeljuje, da lahko Center za informatiko in službe za informatiko podatke iz drugega odstavka 82. člena tega zakona o postopkih, ki se vodijo pred sodišči v skladu s svojimi zakonskimi pooblastili posredujejo:

- stranke v sodnih postopkih, na katere se ti nanašajo,
- državni tožilci v okviru opravljanja svojih nalog na podlagi ustave in zakona,
- državni pravobranilci v okviru opravljanja svojih nalog na podlagi ustave in zakona,
- odvetnikom, odvetniškim pripravnikom in odvetniškim kandidatom v okviru opravljanja svojih nalog na podlagi ustave in zakona,
- zakoniti zastopnik stranke ali pooblaščenec stranke, ki je udeležena v sodnih postopkih z izkazanim pooblastilom,
- notarji v okviru opravljanja svojih nalog na podlagi ustave in zakona,
- uradnim osebam, ki so v skladu z zakonom pooblaščenec za odločanje v upravnih zadevah ali za opravljanje posameznih dejanj v upravnem postopku, ki si jih po uradni dolžnosti preskrbijo za namen upravnega postopka.

Podatke iz posameznega informatiziranega sodnega vpisnika o postopku pred sodiščem, ki se uradnim osebam iz druge alineje prejšnjega odstavka posredujejo v informatizirani obliki, je dovoljeno uporabiti samo za namen iz prvega in drugega odstavka tega člena.

Identifikacijski podatki, ki se v posameznem informatiziranem sodnem vpisniku vodijo o pravni osebi, so:

- firma ali ime, sedež in poslovni naslov,
- matična številka, s katero je vpisan v sodnem ali poslovnem registru.

Identifikacijski podatki, ki se v posameznem informatiziranem sodnem vpisniku vodijo o fizični osebi, so:

- osebno ime,
- naslov stalnega prebivališča,
- datum rojstva
- EMŠO, če je oseba vpisana v centralni register prebivalstva in davčna številka, če je oseba vpisana v davčni register.

Obenem se določa namen, za katerega se vodijo posamezni informatizirani sodni vpisniki, pri čemer gre za povečanje varnosti pravnega prometa, da se omogoči popoln vpogled v evidence in stanje posameznih sodnih postopkov, ki jih Center za informatiko in službe za informatiko vodijo o strankah.

Podrobnejšo obliko in vsebino posameznih informatiziranih sodnih vpisnikov predpiše Minister pristojen za pravosodje.

K 4. členu:

V navedenem členu se opredeljuje obdobje za vzpostavitev podzakonskega akta iz sedmega odstavka 3. člena tega zakona, ki ga mora izdati minister, pristojen za pravosodje, v dveh mesecih po začetku uporabe tega zakona.

Nadalje zakona določa, da Center za informatiko in službe za informatiko na sodiščih posamezne informatizirane sodne vpisnike vzpostavijo do 1. junija 2010.

Prav tako se določa dolžnost poročanja s strani sodišč v zvezi z vzpostavitvijo posameznih informatiziranih sodnih vpisnikov. Poročila o tem morajo sodišča morajo predložiti ministrstvu, pristojnemu za pravosodje, do 30. junija 2010.

K 5. členu:

Ta člen določa začetek veljavnosti tega zakona in sicer začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu RS, uporabljati pa se začne s 1. februarjem 2010.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

70. člen

Okrožna in višja sodišča imajo službo za informatiko, vrhovno sodišče pa center za informatiko kot posebno organizacijsko enoto. Služba za informatiko okrožnega sodišča opravlja naloge tudi za potrebe okrajnih sodišč z območja okrožnega sodišča. Okrajna sodišča na sedežu sodnega okrožja imajo lahko samostojno službo za informatiko, več manjših okrajnih sodišč pa ima lahko skupno službo za informatiko.

Službo oziroma center za informatiko vodi predsednik sodišča ali po njem določen sodnik. Pri delu službe sodelujejo sodniki, ki jih določi predsednik sodišča, ter potrebno število strokovnih delavcev.

Sodniki so v času dela v službi lahko v celoti ali deloma oproščeni opravljanja drugega sodniškega dela.

Center za informatiko skrbi za izvajanje enotne tehnološke podpore poslovanja sodišč ter za pravni informacijski sistem sodišč.

Center za informatiko vodi sodnik, ki je določen, da vodi notranjo organizacijsko enoto za področje evidentiranja sodne prakse.

Strategijo razvoja računalniške podpore v poslovanju sodišč določa Svet uporabnikov za računalniško podprto informatizacijo sodišč na podlagi predhodnega mnenja Centra Vlade Republike Slovenije za informatiko in direktorja Centra za informatiko pri Vrhovnem sodišču Republike Slovenije.

Sestavo Sveta uporabnikov za računalniško podprto informatizacijo sodišč ter način in pogoje za njegovo delovanje določa sodni red.

82. člen

Z namenom učinkovitega vodenja in preglednosti sodnih zadev, zaradi njihove evidence ter za statistično poročanje vodijo sodišča vpisnike, imenike in pomožne knjige, ki vsebujejo osebne in druge podatke iz spisov.

Podatke iz prejšnjega odstavka lahko uporabljajo in posredujejo sodišča v skladu s svojimi zakonskimi pooblastili. Dostop do arhiviranih podatkov ima sodišče, ostali pa v skladu z določbami zakona, ki ureja varstvo osebnih podatkov. Podatki so trajni.

Podrobnejšo obliko in vsebino posameznih sodnih vpisnikov, imenikov, pomožnih knjig in tipiziranih obrazcev za poslovanje sodišč, za učinkovito vodenje

postopkov ter za statistično poročanje, predpiše v skladu z zakonom minister, pristojen za pravosodje.